

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2023, sp. zn. 7 Td 55/2023, ECLI:CZ:NS:2023:7.TD.55.2023.1

Číslo: 27/2024

Právní věta:

Pravidlo uvedené v § 23 odst. 2 větě první tr. ř., podle něhož se příslušnost soudu, který věc vyloučil, nemění, se vztahuje jen na vyloučení provedené v řízení před soudem. Pro určení soudu místně příslušného ke konání řízení je proto nelze užít na vyloučení věci, o kterém bylo rozhodnuto v přípravném řízení státním zástupcem nebo policejním orgánem. I v takovém případě musí být místní příslušnost soudu určena podle kritérií uvedených v § 18 tr. ř.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 31.10.2023

Spisová značka: 7 Td 55/2023

Číslo rozhodnutí: 27

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Místní příslušnost, Vyloučení věci

Předpisy: § 23 odst. 2 tr. ř.
§18 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud ve věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 3 T 111/2023 podle § 24 odst. 1 tr. ř. rozhodl, že k projednání věci je příslušný Městský soud v Brně.

I.

Návrh na určení místní příslušnosti

1. Státní zástupce Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 1 podal dne 19. 9. 2023 u Obvodního soudu pro Prahu 1 návrh na potrestání na obviněného A. V. pro skutek, jímž se měl dopustit přečinu zkrácení údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 odst. 2 al. 1 tr. zákoníku a přečinu padělání a pozměnění veřejné listiny podle § 348 odst. 1 al. 1 tr. zákoníku. Ve věci doposud nebylo nařízeno hlavní líčení.

2. Obviněný se měl uvedeného přečinu dopustit jednáním spočívajícím zkráceně v tom, že ačkoliv věděl, že rumunský doklad totožnosti č. XY znějící na skutečnou osobu jménem A. P. byl

neoprávněným zásahem spočívajícím v záměně původní fotografie za jeho fotografii podstatně změněn, dne 17. 5. 2022 na ulici Netroufalky 797/7, Brno, v notářské kanceláři Mgr. Evy Věrné předložil tento pozměněný doklad totožnosti při ověřování podpisu plné moci, na základě níž vydává se za A. P. zplnomocnil I. S., aby tento na osobu A. P. převedl obchodní podíl B. D. a D. Š., jakožto společníků společnosti D. s., s. r. o., a následně jej jakožto jediného společníka společnosti D. s., s. r. o., zastupoval ve všech věcech souvisejících s výkonem práv a povinností, přičemž na základě této plné moci došlo dne 17. 5. 2022 k sepsání notářského zápisu NZ 271/2022 sloužícímu jako podklad pro zápis do obchodního rejstříku, na jehož základě byl dne 19. 5. 2022 do sbírky listin společnosti D. s., s. r. o., zapsán jako jediný jednatel a společník společnosti A. P., ačkoli se tak stalo bez vědomí a souhlasu této osoby uvedené na tomto pozměněném dokladu totožnosti, načež v období od 17. 5. 2022 do 27. 5. 2022 na ulici XY, Brno, na pobočce UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a. s., tento pozměněný doklad totožnosti předložil při získávání dispozičního oprávnění nakládat s bankovním účtem společnosti D. s., s. r. o., č. XY, na základě čehož došlo ke změně dispozičního oprávnění ve prospěch A. P. a dne 15. 7. 2022 na přesně nezjištěné brněnské pobočce Komerční banky, a. s., tentýž pozměněný doklad totožnosti předložil při získávání dispozičního oprávnění nakládat s bankovním účtem společnosti D. s., s. r. o., č. XY, na základě čehož rovněž došlo ke změně dispozičního oprávnění ve prospěch A. P.

3. Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 21. 9. 2023, sp. zn. 3 T 111/2023, byla věc podle § 314c odst. 1 písm. a) tr. ř. za užití § 188 odst. 1 písm. a) tr. ř. předložena Nejvyššímu soudu jako soudu nejbližše společně nadřízenému k rozhodnutí o příslušnosti (§ 24 odst. 1 tr. ř.), neboť podle obvodního soudu přichází v úvahu příslušnost Městského soudu v Brně. Obvodní soud má za to, že k veškerému trestněprávně relevantnímu jednání obviněného mělo dojít na území města Brna. Zde měl v notářské kanceláři Mgr. Evy Věrné předložit pozměněný doklad totožnosti při ověřování podpisu plné moci, která sloužila k provedení navazujících změn ve společnosti D. s., s. r. o., a jejich zápisu do obchodního rejstříku na podkladě notářského zápisu sepsaného v téže brněnské notářské kanceláři. Společnost D. s., s. r. o., v té době sídlila v Rajhradu, kde měl evidováno bydliště její tehdejší jednatel a společník s 90 % obchodním podílem D. Š. Druhá společnice s 10 % podílem B. D. bydlela v Pardubicích. Následně měl obviněný pozměněný doklad totožnosti předložit ve dvou brněnských bankovních pobočkách při získávání dispozičního oprávnění k bankovním účtům uvedené společnosti. Obvodní soud tedy uzavřel, že ze spisu nevyplývá jakákoli relevantní vazba předmětné trestné činnosti k obvodu Prahy 1. Z tohoto důvodu proto věc postoupil Nejvyššímu soudu s návrhem na určení místní příslušnosti.

4. K předloženému návrhu na určení místní příslušnosti se poněkud nestandardně vyjádřil státní zástupce Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 1, který s navrhovanou změnou místní příslušnosti nesouhlasil, a naopak dospěl k závěru, že místně příslušný je Obvodní soud pro Prahu 1. Svou argumentaci založil na tom, že místní příslušnost v tomto případě nemá být určena podle § 18 odst. 1 tr. ř., ale podle § 23 odst. 1 tr. ř. *per analogiam*.

5. Státní zástupce upozornil, že projednávanou věc vyloučil policejní orgán podle § 23 odst. 1 tr. ř. *per analogiam* ze společného řízení, v němž bylo prověřováno podezření ze spáchání přečinu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1 tr. zákoníku, přičemž právě tato právní kvalifikace byla ve věci právní kvalifikací nejpřísnější a byla spáchána podáním daňového přiznání na územním pracovišti pro Prahu 1, Finančního úřadu pro hlavní město Prahu (Štěpánská 28, Praha 1). Státní zástupce vyslovil názor, že podle § 23 odst. 2 tr. ř. *per analogiam* se nemění příslušnost soudu (určená podle kritérií v přípravném řízení) ani poté, co dojde k vyloučení věci v přípravném řízení již policejním orgánem, tedy za situace, kdy nevyklučuje věc k samostatnému řízení podle § 23 odst. 2 tr. ř. soud, ale jiný orgán činný v trestním řízení již v řízení přípravném.

II.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu o místní příslušnosti

6. Nejvyšší soud zhodnotil důkazy použitelné k rozhodnutí podle § 24 tr. ř. a dospěl k následujícímu závěru.

7. Ve vztahu k místní příslušnosti lze uvést, že zásadní hlediska určující, který z věcně příslušných soudů má věc projednat a rozhodnout v prvním stupni, jsou dána v § 18 odst. 1 tr. ř., podle kterého koná řízení soud, v jehož obvodu byl trestný čin spáchán. Za místo spáchání trestného činu je přitom třeba považovat především místo, kde došlo k jednání obviněného naplňujícímu objektivní stránku trestného činu, avšak i místo, kde nastal nebo měl nastat následek trestného činu. Teprve v případě, že nelze místo činu zjistit nebo byl-li čin spáchán v cizině, je možné postupovat podle § 18 odst. 2 tr. ř. a řízení koná soud, v jehož obvodu obviněný bydlí, pracuje nebo se zdržuje; jestliže se nedají tato místa zjistit nebo jsou mimo území České republiky, koná řízení soud, v jehož obvodu čin vyšel najevo. Základní a prvotní je tedy příslušnost určená podle místa spáchání činu, která má přednost před příslušností určenou podle ostatních hledisek.

8. Za místo spáchání trestného činu podle § 18 odst. 1 tr. ř. je přitom třeba považovat především místo, kde došlo k jednání obviněného naplňujícímu objektivní stránku trestného činu, avšak i místo, kde nastal nebo měl nastat následek trestného činu.

9. Podle § 21 odst. 2 tr. ř. společné řízení koná soud, který je příslušný konat řízení o nejtěžším trestném činu.

10. V projednávané věci je obvodním soudem vedeno trestní řízení pro dva přečiny, a to zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 odst. 2 al. 1 tr. zákoníku (v trestní sazbě až na 2 léta) a přečinu padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 348 odst. 1 al. 1 tr. zákoníku (v trestní sazbě až na 3 léta). Nejtěžším trestným činem je pozměňování veřejné listiny podle § 348 odst. 1 al. 1 tr. zákoníku. Přičemž jak vyplývá z návrhu na potrestání, pachatel se dopustil výše uvedeného přečinu v alternativě užití padělané listiny jako pravé.

11. V případě přečinu padělání a pozměnění veřejné listiny podle § 348 odst. 1 al. 1 tr. zákoníku v alternativě užití padělané listiny jako pravé jde o místo, kde pachatel užil padělanou veřejnou listinu jako pravou. K tomuto jednání došlo v notářské kanceláři Mgr. Evy Věrné na adrese Netroufalky 797/7, Brno a následně na pobočce UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a. s., na adrese XY, Brno a na přesně nezjištěné brněnské pobočce Komerční banky, a. s. Tedy ve všech případech k tomuto došlo na území města Brna.

12. Z doposud učiněných skutkových zjištění tak vyplývá, že Obvodní soud pro Prahu 1 není podle kritérií § 18 odst. 1 tr. ř. místně příslušným k projednání věci, neboť není nijak dovoditelné, že by zde došlo k posuzovanému jednání obviněného, naplňujícímu objektivní stránku trestného činu padělání a pozměnění veřejné listiny podle § 348 odst. 1 al. 1 tr. zákoníku. Pro určení soudu, kterému naopak příslušnost projednat věc svědčí, bylo třeba zohlednit zmíněné místo, kde obviněný užil padělanou veřejnou listinu jako pravou, přičemž tento ji užil na třech výše popsanych místech nacházejících se na území města Brna, tudíž místně příslušným soudem k projednání předmětné věci je Městský soud v Brně.

13. Pokud jde o argumentaci státního zástupce, tak s touto se Nejvyšší soud neztotožnil. Lze souhlasit s tím, že určení místní příslušnosti v případě vyloučení věci podle § 23 odst. 2 tr. ř. má přednost před určením místní příslušnosti podle kritérii uvedených § 18 tr. ř., nicméně toliko v případě, že jde o vyloučení soudu, nikoliv jiného orgánu činného v trestním řízení. Ze zákonného ustanovení § 23 odst. 2 tr. ř. věta první jednoznačně plyne, že příslušnost „soudu“, který věc vyloučil, se nemění. Toto výkladové pravidlo pak nelze nad rámec vůle zákonodárce rozšiřovat tak jak to činí státní zástupce ani cestou analogie. Je tedy možné uzavřít, že vyloučení učiněné v přípravném řízení orgánem činným v přípravném řízení nemá vliv na určení příslušnosti soudu a státní zástupce by měl

podat obžalobu k soudu místně příslušnému podle kritérií uvedených v § 18 tr. ř. Vyloučení věci podle § 23 odst. 2 tr. ř. v přípravném řízení tedy nemá na určení místní příslušnosti soudu žádný vliv.

14. S ohledem na doposud tvrzená zjištění a při zohlednění výše citovaných zákonných kritérií ve smyslu § 18 odst. 1 tr. ř. Nejvyšší soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto usnesení, tedy že podle § 24 odst. 1 tr. ř. je k projednání věci příslušný Městský soud v Brně.